

Хроніка культурного життя Кіровоградщини (оглядова довідка за матеріалами преси та неопублікованими документами за листопад 2019 року)

Загальні питання

1 листопада в селі Михайлівці Олександрівського району урочисто відкрили меморіальну дошку на честь уродженця села Олександра Ляшка, який цього року загинув на сході України, захищаючи суверенітет та територіальну цілісність нашої держави.

У державному архіві Кіровоградської області відбулася презентація чергового одинадцятого номера науково-краснознавчого вісника Центральної України «Між Бугом і Дніпром». Видання розраховане на широку читацьку аудиторію і буде корисне всім, хто цікавиться історією цього регіону.

Кіровоградська обласна рада, Державний архів Кіровоградської області, Кіровоградська обласна організація Національної спілки краєзнавців України, за сприяння департаменту культури, туризму та культурної спадщини обласної державної адміністрації провели 20 листопада V науково-краснознавчу конференцію «Магія дев'яток» в історії Центральної України», присвячену 80-річчю утворення Кіровоградської обласної ради. У конференції взяли участь: науковці-історики, краєзнавці, педагоги.

21 листопада, у День гідності та свободи, у Кропивницькому вшанували пам'ять загиблих євромайданівців. Урочистості розпочалися покладанням квітів до меморіальної дошки Віктору Чміленку та до імпровізованого пам'ятного знака Героям Небесної Сотні.

23 листопада відбулася хода пам'яті та жалобна церемонія біля пам'ятного знака жертвам голодомору 1932-1933 років з покладанням пшеничних колосків і запаленням лампадок.

Театрально-концертне життя

- У Кропивницькому відбулася творча зустріч відомих українських акторів Ади Роговцевої, Ахтема Сеїтаблаєва, Світлани Орліченко та Каті Степанкової з волонтерами, ветеранами АТО, членами сімей загиблих бійців. Актори показали уривки з вистав, а потім поспілкувалися з учасниками зустрічі.
- 16 листопада на запрошення клубу авторської пісні та поезії «Байгород у Кропивницькому виступив з концертом відомий український бард, поет-пісняр, театральний та кінодраматург Ігор Жук.

Обласна філармонія

- У листопаді в рамках просвітницького проекту «Об'єднаймо мистецтвом Україну» обласна філармонія прийняла ансамблі танцю «Надзбручанка» із Тернополя та «Поділля» з Вінниці. Також відбулися виступи гуртів «Время и стекло», «Діти Фрістайла», Серьоги А.К.А Поліграф Шарікоff із програмою «Бумеру 15», актора, коміка, сценариста Валерія Жидкова, гумор-шоу «Вар'яти», також комедія Жана-Марі-Шевре «Будьте як вдома».
- 18 листопада в обласній філармонії для учнів Кіровоградщини відбувся масштабний профорієнтаційний воркшоп «Спробуй професію!». На заході були представлені навчальні заклади Кропивницького. Молоді люди могли в одному місті поспілкуватися з представниками різних навчальних закладів та дізнатися про умови вступу та навчання в них.

Обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Кропивницького

- 15 листопада в облдрамтеатрі відбулася прем'єра вистави «Остання ніч Пророка», яку створили за кількома літературними джерелами: «Євангеліє від Матфея», «Соломеєю» Оскара Вайлда та кількома іншими п'єсами на цю тематику. Це велика видовищна вистава про ніч, коли стратили Івана Хрестителя. Режисер-постановник – Євген Курман.

- Протягом місяці в обласному театрі ім. М. Кропивницького відбулися виступи Михайла Грицкана у супроводі гурту «Гранд», Леся Подерв'янського, молодіжного театру з виставою «А зорі тут тихі», АМДТ ім. Л. Українка М. Кам'янського з виставою «Тартюф» Ж.-Б. Мольєра.
- 22 листопада на сцені обласного театру ім. М. Кропивницького відбулася прем'єра – вистава «Євгеній Онегін» яку представив театр ім. М. Булгакова.

Академічний обласний театр ляльок

- 16-17 листопада відбулися гастролі Черкаського академічного театру ляльок з виставою «Золоте курча» В. Орлова.

Музейна справа

Обласний художній музей

- У селі Шепиловому на Голованівщині відкрито приватний музей культури побуту. В урочистостях з нагоди відкриття музею взяли участь керівники району, райцентру, села, артисти Голованівського будинку культури друзі і родичі художника Валерія Марчука.
- «Вітер зі Сходу» – презентація книги відомого українського письменника Григорія Гусейнова;
- «Історико-культурна спадщина краю. Особистості в історії культури та музейної справи Кіровоградщини» – конференція;
- Презентація участі у тренінгу для музейних освітян «Діти в музеї», який проходив 8 листопада у Мистецькому Арсеналі;
- Вручення премії редакції збірника «Інгульський степ» за значний внесок в розвиток історичного краєзнавства Степової України. Премію вручено краєзнавцю, історичу і архівісту Івану Петренку.
- Майстер-класи із виготовлення декоративного півмісяця та виробу з фетру «Будиночок», прикрас зі стрічок «Бантики»;
- Презентація участі в Туристичній майстерні Миколаївщини, яка відбулася 14-15 листопада у приміщенні Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки;
- Фотовиставка Івана Лисюка (м. Київ) «Майдан. Фортеця духу» – до Дня гідності та свободи;
- Презентація участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Музейні старожитності: колекції, імена, долі», присвяченій 120-річчю колекції Національного музею українського народного декоративного мистецтва, яка відбулася 14-15 листопада;
- «Без права на помилування» – експозиція до Дня пам'яті жертв голодоморів;
- «Пером і словом: боротьба за рідну мову» – експозиція до Дня української писемності та мови;
- «Ню-арт» – фотовиставка українських майстрів в жанрі оголеної натури. Глядачам представили півсотні світлин фотомайстрів із Києва, Кропивницького, Одеси. Організатором виставки стала обласна організація Національної спілки фотохудожників України;
- Презентація участі у V науково-краєзнавчій конференції «Магія» дев'яток» в історії Центральної України».

Обласний краєзнавчий музей

Заходи, які відбулися у листопаді:

«Музеї та виклики часу» – семінар-практикум для співробітників музейних закладів області;

«З історії української писемності» – презентація виставки присвяченої Дню української писемності та мови;

8 листопада в обласному краєзнавчому музеї доєдналися до написання радіодиктанту національної єдності 2019;

«Вазон» – від неба й до землі» – презентація виставки та творча зустріч з кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка Ларисою Володимирівною Гарбузенко;

«Знавець погоди» – пересувна виставка з нагоди відзначення Дня працівників гідрометеорологічної служби України та 100-річного ювілею з дня народження почесного працівника гідрометеослужби України, експерта з агрометеорології Всесвітньої метеорологічної організації при ООН та колишнього начальника обласного гідрометбюро Михайла Храпова;

Зустріч зі знаним у нашому регіоні краєзнавцем Василем Всеволодовичем Даценком. Він часто бере участь у конференціях, круглих столах, тематичних заходах музею. Його дослідження – неоціненне джерело достовірної інформації, якою користуються співробітники під час екскурсій та підготовці власних розвідок;

«Пісні Революції Гідності» – захід, присвячений Дню гідності і свободи. Про події, що відбувалися під час Революції Гідності у нашому місті гості дізналися від учасників та активістів кіровоградського Євромайдану. Під час заходу прозвучали пісні Революції Гідності, які підтримували та надихали протестувальників на Майданах України, у виконанні молодого автора-виконавця, учасника патріотичних громадських ініціатив, Миколи Папуші (PAPUSHA). Він виконав кавер-версії відомих пісень гуртів «Тартак», «Ляпіс Трубецькой», «Мері», українські пісні на слова Ліни Костенко, Івана Миколайчука, українські стрілецькі пісні у власному оранжуванні, декілька авторських пісень;

Співробітники Історико-архітектурного заповідника родини Раєвських, філії обласного краєзнавчого музею (с. Розумівка Олександрівського району) вшанували пам'ять жертв голодомору 1932-33 років. Учасники заходу взяли участь у Всеукраїнській акції, запалили свічки у пам'ять про загиблих під час геноциду українського народу, та вшанували їх хвилиною мовчання, встановили запалені свічки біля пам'ятника жертвам голодомору;

«Забуттю не підлягає» – бесіда, присвячена трагічним подіям голодомору 1932-1933 років в Україні, зокрема, на теренах нашого краю для учнів НВК № 26. Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять жертв голодомору 1932-1933 років, запалили свічки як символ скорботи за невинно убієнними мучениками;

«Зерно надії» – захід, присвячений пам'яті жертв голодоморів. Важливо зберегти пам'ять про трагічні події голоду 1921-1923 рр., 1946-1947 рр. та голодомору 1932-1933 рр. для наступних поколінь;

«Зустріч у театральній вітальні» відділу обласного краєзнавчого музею – меморіальному музеї М. Л. Кропивницького за участі народного аматорського театру Олександрівського районного Будинку культури (режисер Віктор Шевченко). Гості спілкувалися з учнями обласного навчально-виховного комплексу (гімназія-інтернат – школа мистецтв). Віктор Шевченко розповів про народний аматорський театр Олександрівського РБК, його творчий шлях і здобутки;

«Зустріч у театральній вітальні» відділу обласного краєзнавчого музею – меморіальному музеї М. Л. Кропивницького за участі учнів НВК № 16 та творчих працівників академічного обласного театру ляльок.

Напередодні Всеукраїнського дня працівників культури і майстрів народного мистецтва музей провів цікавий культурно-просвітницький захід в книгарні «Є», яка нещодавно відкрилася в Кропивницькому і вже стала досить популярним місцем спілкування шанувальників друкованого слова.

У виставкових залах музею О. Осмьоркіна експонується виставка творів претендентів на здобуття обласної премії в сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна у 2019 році.

22 листопада в художньо-меморіальному музеї О. Осмьоркіна відбулися традиційні «Мистецтвознавчі читання до дня народження О. Осмьоркіна» на тему: «Місто Кропивницький в творчості художників».

Літературно-меморіальний музей І. Карпенка-Карого

7 листопада на запрошення літературної студії «Ранок» співробітники літературно-меморіального музею І. К. Карпенка-Карого відвідали Новоукраїнку. Науковці взяли участь у спільному зі співробітниками Новоукраїнської міської центральної бібліотеки проєкті «Фотій Мелешко: повернення із забуття». У рамках заходу бібліотекарями був представлений міні-проєкт «Новоукраїнщина від А до Я», який ознайомив присутніх з постатями відомих земляків. Присутні вчителі та учні Новоукраїнської ЗШ № 4 та № 6 почули розповідь про музей, про те, чим він живе сьогодні, отримали у подарунок буклети, календарі із зображенням будинку Івана Карпенка-Карого.

25 листопада відбулася презентація першого випуску міжнародного проєкту українсько-болгарського альманаху поезії та прози «Подвійна райдуга», виданого українсько-болгарським видавництвом «Zoridenn» за спонсорської підтримки обласного об'єднання болгар «Нашите хора» та Асоціації болгар усього світу.

26 листопада відкрилася книжкова виставка «Дзвони пам'яті», присвячена Дню пам'яті жертв голодоморів.

28 листопада в літературно-меморіальному музеї І. К. Карпенка-Карого відбулася творча зустріч з двома волинськими письменниками з міста Луцька – Надією Гуменюк (лауреаткою двох найпрестижніших премій в галузі дитячої літератури «Звук павутинки» імені Віктора Близнеця та імені Лесі Українки) та Володимиром Лисом, кавалером Ордена «За заслуги» III ступеня, лауреатом премій «Благовіст», імені Григорія Сковороди. Обоє – лауреати премії імені Агатангела Кримського, багаторазові переможці Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова». У зустрічі взяли участь місцеві письменники.

Просвітництво. Аматорство

Напередодні Дня працівників культури та майстрів народного мистецтва в обласному центрі народної творчості відкрилася виставка декоративно-ужиткового й образотворчого мистецтва «Країна майстрів». Свої роботи представили учасники обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України. В рамках виставки відбулася презентація персональної ювілейної виставки «Мій Всесвіт» майстра різьблення Сергія Марущака з Бережинки.

Фестивалі

В обласному центрі відбувся обласний відкритий фестиваль «Єдина родина в центрі України», приурочений до Міжнародного дня толерантності та Дня гідності та свободи. Фестиваль об'єднав близько півтисячі учасників. Представники національних діаспор, студенти та школярі зібралися в облдрамтеатрі. Кожна делегація представляла свою країну. Учасники фестивалю презентували країни танцями, піснями, театральними постановками, музикою.

Картинна галерея «Єлисаветград»

У галереї «Єлисаветград» пройшла виставка юного художника із Золотого (Луганщина) Дмитра Андріянова. На виставці представлені картини з пластиліну (автор називає техніку пластиліновим барельєфом). Дмитро – володар кількох десятків дипломів і нагород за участь у різноманітних конкурсах та виставках.

Кіно

2 листопада у Кропивницькому відбувся допрем'єрний показ фільму Олександра Жовни «Історія Лізи». Одноіменна повість Олександра Жовни, яка лягла в основу сценарію кінострічки, у 2015 році отримала відзнаку Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Стрічка присвячена життю людей із синдромом Дауна.

У Кропивницькому 25-29 листопада в рамках проєкту «Кіно, що наближає перемогу» показали публіцистично-документальний цикл стрічок «Позитивний zenіт» та фільм «Воїни духу». Показ приурочили до Дня гідності та свободи.

В обласному центрі з показу анімаційного фільму «Микита Кожум'яка» стартував фестиваль «Українське дитяче кіно». Загалом відбулося п'ять кінопоказів з 23 листопада по 20 грудня.

Кінопокази стрічок фестивалю «Українське дитяче кіно» проводяться завдяки компанії «Артхаус Трафік» за підтримки Державного агентства України з питань кіно та фестивалю фільмів для дітей та підлітків «Чілдрен кінофест».

Бібліотечна справа

ОУНБ ім.Д.Чижевського

Масові заходи:

- Дитячі шахові турніри;
- Зустріч з лікарем акушером-гінекологом Анною Гришко;
- «Україна – ЄС» – круглий стіл;
- Екскурсія по виставках відділу мистецтв для учнів Миколаївської ЗОШ(Кропивницький район);
- «Харків-Київ-Кропивницький» – огляд міжрегіональної документально-художньої виставки, присвяченої життю і творчості М. Л. Кропивницького;
- «Фоторозповідь: Карпати» – колоритні мандрівки родини Лебедєвих;
- Зустріч із молодими поетами Кропивницького – Денисом Бірзулом, Єлизаветою Єрещенко, Максимом Бричкою та іншими;
- «Обережно, дифтерія!» – зустріч з Оперчук Надією Іванівною, заступником директора з дослідження біологічних факторів державної установи «Кіровоградський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України»;
- «Україна на шляху реформ» – засідання інформаційної платформи для молоді;
- Засідання Вищої народної школи;
- «Ліна Костенко: тексти та їх інтерпретація» – презентація книги та зустріч з автором – Григорієм Клочком та літературним редактором – Володимиром Шовкошитним;

- «Журналісти степового краю: 1874-1939» – презентація довідника, краєзнавчі студії;
- XVI Мандрівний фестиваль DOCUDAYS UA;
- «Найгірша правда про людину» – зустріч з український істориком та письменником Василем Даценком;
- «Конвенція прав людини та основоположних свобод»;
- «Обміняй цигарку на Інтернет» – акція;
- «Твоє здоров'я – в твоїх руках» – лекція-бесіда;
- Виїзна інформаційно-просвітницька акція в Кропивницькому слідчому ізоляторі;
- «Коли недостатньо побачити, треба почути...» – захід для користувачів з вадами зору;
- Інтерактивний захід з безпеки в Інтернеті;
- Творча майстерня вчителів-лінгвістів;
- «Яскраві акценти вашого стилю» – виставка ужитково-декоративного мистецтва;
- Творчий проєкт для учасників бойових дій на сході України «Мистецькі студії для учасників/учасниць АТО/ООС «Арт блокпост»;
- Майстер-класи з виготовлення ляльки-травниці від Людмили Кривенко, монотипія та колаж від Тетяни Бондарь, копія роботи Ван Гога «Зоряна ніч» від Світлани Висоцької, «Сучасна техніка – листівка» від Ольги Краснопольської.

Книжкові виставки:

- «Одісея капітана Фісановича» – до 105-річчя від дня народження Ізраїля Ілліча Фісановича;
- «Грибкові захворювання»;
- «Яке прекрасне рідне слово!»;
- «Культура рідної мови» – презентація книжкової виставки;
- «Сторінками української історії» – книжкова виставка;
- «Сільське господарство – пріоритетна галузь економіки» – віртуальна виставка на сайт;
- «Світові шедеври» (альбоми з музеїв світу) – книжкова виставка-презентація;
- «Дитячий аутизм»;
- «Толерантність – крок до примирення»;
- «За України долю стояв Майдан» – відкритий перегляд;
- «Події, що змінили долю України» – презентація виставки-пам'яті;
- «Книжковий арсенал – 2019» – книжкова виставка нових надходжень;
- «Краєзнавчий вісник» – щомісячна виставка за сторінками Календаря пам'ятних дат Кіровоградщини на 2019 рік;
- «Слова, слова, слова...».

Навчальні заняття (тренінги, семінари):

- «Сучасний екскурсовод» – цикл семінарів-практикумів;
- «Основи комп'ютерної грамотності. Основи роботи в Інтернет» – тренінги опанування навичок роботи з комп'ютером для людей літнього віку;
- Семінар вчителів німецької мови;
- Інтерактивне свято до Всесвітнього дня дитини;
- Вікторина до Міжнародного дня студентів;

Календар мистецтв:

- 80 років від дня народження Федіра Миколайовича Стригуна (1939), українського режисера та актора – книжкова виставка;
- 85 років від дня народження Кіри Муратової (1934), українського кіножурисера, сценариста – книжкова виставка;

Літературний календар:

- Книжкова виставка до 260-річчя Й. Ф. Шиллера;
- Книжкова виставка до 130-ї річниці Остапа Вишні;

Медичний календар:

- «Всесвітній День боротьби з пневмонією»;
- «Міжнародний день сліпих»;
- «День боротьби проти діабету»;
- «Всесвітній день боротьби проти ХОЗЛ»;
- «Міжнародний день відмови від паління»;

В рамках роботи Артхаус Клубу у листопаді були показані фільми:

- «Франц», режисер: Франсуа Озон, Німеччина, Франція, 2016;
- «Приниження», режисер: Баррі Левінсон, США, 2014;
- «Полуничка», режисер: Лу Жене, Франція, 2019;
- «Подвійні життя», режисер: Олів'є Ассаяс, Франція, 2018.

Протягом місяця відбулися тематичні засідання клубів «Інформ-експрес», розмовної англійської мови, розмовної французької мови, творчих літературних об'єднань «Парус», «Степ», Народної школи, громадського об'єднання «Єлисаветградський узвіз», клубу народних ремесел «Ниточка», клубу «Муза», працював шаховий клуб для школярів.

Обласна юнацька бібліотека ім. Є. Маланюка

Масові заходи:

- «Рідна мова – Всесвіту основа» – День інформації до Дня української писемності та мови;

- «До вічних джерел мистецтва» – книжкова виставка;
- «Люди, що змінили світ» – книжкова інсталяція;
- «Комп'ютерний всесвіт» – книжкова виставка;
- «Музика, що надихає» – книжкова виставка;
- «Довідковий сквер» – виставка-інсталяція;
- «Шануймо мову!» – інтелектуальне перехрестя;
- «Мова – диво-інструмент» – мовний ілюзіон.
- Перегляди фільмів в рамках Міжнародного мандрівного фестивалю документального кіно Docudays.ua (за участю старшого інспектора відділу зв'язків з громадськістю управління патрульної поліції в Кіровоградській області, старшого лейтенанту поліції О. Варіченко та експертами з ГО «Флора»): «Чемпіонка», «Дівчинка проти гравітації», «Послухай».
- «Час добрих справ: як стати волонтером» – зустріч з Катериною Дорош (ГО«БІМ»);
- «Казка Миру» – національно-патріотична літературно-мистецька акція з Павлом Чорним, присвячена Дню гідності та свободи;
- «Герої не вмирають» – урок мужності;
- «Проза поєдналася з життям» – зустріч з письменником В. Левицьким (із циклу «Дегустація літературних новинок»);
- «Барви осені» – майстер-клас з технікишибана (із циклу заходів «Повір у себе»);
- «Секрет Коко» – інформ-досьє (із циклу «Люди, що змінили світ»);
- «Толерантність, як основа людських взаємин» – тренінг;
- «Я люблю Україну» – інтелектуально-розважальне шоу;
- «Найцікавіші замки і фортеці України» – віртуальна подорож;
- «Етикет в нашому житті» – бесіда-гра;
- «СНІД: знати, щоб жити» – урок застереження;
- «Добрим бути просто» – тренінг;
- «Історія створення книги» – відеобесіда;
- «Україна – країна нескорених» – історичний екскурс в рамках бібліопроекту Патріотичні діалоги «Україно, ми – дочки твої й сини»;
- «Довгий шлях маленького робота Кіні» – пазл-квест;
- Презентація поетичної збірки Василя Левицького «У краї на зліт часів»;
- Відбулися засідання клубів за інтересами: клубу «Ліра»: «Творчість Володимира Базилевського»; клубу «Speak up»; клубу «ХЕП-майстерня»: «Фея в банці» – майстер-клас з виготовлення декоративного ліхтарика;

- Школа інформаційного комфорту: бібліографічний опис творів друку. Оформлення бібліографічної частини реферату, курсової;
- Туристичний експрес-салон: «Австрія туристична» – віртуальна подорож.
- Оформлено книжкові виставки, тематичні полиці, виставки робіт:
- «Пляшковий дивосвіт» – виставка творчих робіт в стилі декупаж майстрині ГО «Єлисаветградський узвіз» Г. В. Маслової;
- «Парфуми – мрія у флаконі» – виставка-вітрина;
- «Кіра Муратова: Тішуся надією, що подобатимуся небагатьом, але завжди»;
- «Сьогодні української мови»;
- «Нетлінний вогонь слова О. Вишні»;
- «Людина в соціокультурному просторі» – до Міжнародного дня толерантності;
- «Насилля: особливості, шляхи подолання».

ОДБ ім.Т.Г. Шевченка

Заходи з циклу «Безпечні канікули»:

- Віртуальний урок «Вогонь – друг чи ворог людини?»;
- Викладка літератури «Обережно – пожежа!!!».

До Дня української писемності та мови:

- Уроки-мандрівки «Стежками української дитячої книги»;
- Огляд книжкової виставки «Знайомтесь: нові імена в українській літературі»;
- Книжкова виставка «Єднаймося! Рідною мовою пишаймося!»;
- Медіавікторина «Краса і сила українського слова».

До Дня української писемності та мови:

- Казк'ютерна гра «Чарівний віночок»;
- Зустрічі з сучасними українськими письменниками «Від задуму і до книжки»;
- Книжкова виставка «Скарбниця дитячих мрій, розваг і фантазій».

Заходи в рамках реалізації Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми:

- Правова гра «Ліза та її друзі подорожують світом»;
- Інформаційний буклет «Торгівля людьми: як уникнути і запобігти».

До Дня гідності та свободи:

- Відеоекскурс «Україна – країна нескорених»;
- Огляд книжкової виставки «Навіки слава Україні, героям слава на віки»;

- Книжкова виставка «Майдан – історія нескорених»;
- Альманах історичних подій «На шляху до незалежності і свободи».

До річниці пам'яті жертв голодоморів в Україні:

- Акція-реквієм «Запали свічу пам'яті».

Творча зустріч до Дня рукоділля. Заходи в рамках реалізації проєкту-переможця Всеукраїнського конкурсу «Мої права – моє життя» «Булінгу – «НІ»»:

- Дискусійна гойдалка «Stop булінг».

Заняття для користувачів з циклу «Школяр і комп'ютер: технології без шкоди»:

- Створення привітальної листівки он-лайн;
- Створення та редагування таблиць в Microsoft Word.

Індивідуальні заняття-консультації з дітьми, чиї батьки є учасниками АТО з циклу «Знавці комп'ютерних наук». Індивідуальні заняття-консультації з внутрішньо переміщеними особами на тему: «Комп'ютер доступний кожному».